

- визначення стратегічної мети соціально-економічного розвитку району;
- стратегічне планування соціально-економічного розвитку району;
- моделювання сценаріїв соціально-економічних наслідків розвитку пріоритетних галузей економіки регіону району.

Список літератури:

1. Чумаченко Н. Нові рішення сучасних проблем регіоналістики // Економіка України, 2013. – №2 – с.88–90.
2. Поважний А., Коломієць А. Формування регіонального ситуаційного центру: забезпечення необхідними видами ресурсів // Економіка України, 2015. – №3 – с.41–452.
3. Кизим М. О., Хаустова В. Є., Шпілевський В. В. Перспективи розвитку ринку продукції машинобудування // Оцінка можливостей розширення і заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектора України : монографія / за заг. ред. М. О. Кизима, І. Ю. Матюшенка. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2014. 280 с.
4. Козирєва О.В. Концепція просторового соціально-економічного розвитку регіонів в Україні / О.В. Козирєва, В.А. Євтушенко, Н.В. Демченко, С. В. Вельма // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. №2 (23) 2017.

Ідентифікація факторів економічного розвитку регіонів

Козирєва О.В., д.е.н., зав. кафедри менеджменту і адміністрування НФаУ
yakakos74@gmail.com

Ківшар Г. А., здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Сучасні процеси розвитку регіонів є складними та слабо визначеними і потребують детального аналізу з метою визначення факторів їх економічного зростання.

На думку багатьох вчених [1-3], сьогодні найкращою теорією регіонального зростання, що має обґрунтовану теоретичну базу розуміння регіональних процесів, розроблений інструментарій та підтверджена на практиці емпіричними дослідженнями є теорія нової економічної географії, заснована на працях і дослідженнях П. Кругмана.

Автори монографії [4] досліджуючи існуючі методики оцінки інвестиційної привабливості регіонів виділяють дев'ять груп факторів, кожна з яких включає певний перелік регіональних характеристик, що оцінюють:

1. Економіко-географічне положення, що оцінюється близькістю регіону до кордонів держави, ступенем розвитку виробничої інфраструктури, наявністю транспортних коридорів, прикордонних терміналів, нафто-, газопроводів, близькістю до столиці та промислових центрів країни. Зручне економіко-географічне положення надає інвестору істотні переваги в сфері ринкових комунікацій і можливість превентивних дій в інвестиційній сфері;

2. Природно-ресурсний потенціал, який є важливим фактором розміщення населення та господарської діяльності й передбачає наявність мінеральних, водних, земельних, лісових, фауністичних та рекреаційних ресурсів;

3. Трудовий потенціал, однією з основних складових якого є демографічна ситуація в регіоні, що характеризується освітньо-кваліфікаційним рівнем трудових ресурсів, статеві-віковою структурою, рівнем захворюваності населення, загальною чисельністю зайнятих, середньомісячної оплати праці, кількістю безробітних.

4. Економічний потенціал, який визначається на основі ВВП в розрахунку на душу населення, структура експорту та імпорту. Важливим елементом у формуванні виробничого потенціалу є особливо галузевої спеціалізації підприємств регіону;

5. Ємність споживчого ринку, яка характеризується показниками сукупних витрат домогосподарств, роздрібною товарообігу й обсягу реалізованих послуг, оплачених населенням;

6. Інфраструктурний потенціал, що забезпечує можливість постачання електроенергією, газом, водою промислові підприємства та населення. Інфраструктурний потенціал регіону залежить від економіко-географічного положення регіону (близькості до зовнішніх кордонів, регіонам-постачальникам та регіонах-споживачам), інфраструктурної освоєності та забезпеченості регіону;

7. Науково-технічний потенціал, оцінка якого визначається за кількістю фахівців, що виконують науково-технічні роботи, обсягом наукових та науково-технічних робіт (на душу населення), обсягом витрат на НДДКР, й виступає одним з найбільш важливих елементів відтворювального процесу в регіоні;

8. Інвестиційні преференції, які характеризуються наявністю вільних економічних зон, територій пріоритетного розвитку в регіоні, що виступають дієвими механізмами ефективного використання інвестиційних преференцій;

9. Інвестиційні ризики, що ґрунтуються на аналізі законодавчих, політичних, соціальних, економічних та екологічних ризиків.

Кожна група факторів характеризується можливістю «внутрішньої» диференціації в залежності від особливостей галузевої структури регіональної системи, а також від специфіки функціонування галузей господарства, які представлені в регіоні. В ході дослідження факторів національної та регіональної конкурентоспроможності, що лежать в основі емпіричних методик основних світових агенцій для Європейської комісії генерального директорату регіональної політики, було визначено наступні їх спільні риси (табл.1).

Таблиця 1

Фактори конкурентоспроможності [5]

Національні фактори конкурентоспроможності		
Інфраструктура та загальнодоступність	Людські ресурси	Виробниче середовище
<p>Базова інфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> – автошляхи; – залізничний транспорт; – повітряний транспорт. <p>Технологічна інфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> – інформаційні та комунікаційні технології; – телекомунікації; – Інтернет. 	<p>Характеристика робочої сили:</p> <ul style="list-style-type: none"> – продуктивність та пристосованість. <p>Управлінські навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> – інтернаціоналізація; – рівень професіоналізму; – рівень ефективності. <p>Висококваліфікована робоча сила:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вчені та інженери; – визначні аналітики. <p>Частка економічно активного населення з пост шкільною освітою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з вищою освітою; – з професійно-технічною освітою. <p>Інфраструктура освіти</p>	<p>Культура підприємництва:</p> <ul style="list-style-type: none"> – низькі бар'єри для входу на ринок; – культура прийняття ризику. <p>Інтернаціоналізація:</p> <ul style="list-style-type: none"> – експорт / глобальні продажі; – інвестиції; – бізнес культура. <p>Технології:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосування; – управління. <p>Інновації:</p> <ul style="list-style-type: none"> – патенти; – рівень НТР; – науково-дослідні інститути та університети; – зв'язки між компаніями та науково-дослідною діяльністю. <p>Доступність капіталу.</p> <p>Природа конкуренції.</p> <p>Галузевий баланс</p>

Регіональні фактори конкурентоспроможності		
Базова інфраструктура: – автошляхи; – залізничний транспорт; – повітряний транспорт; – приватний транспорт.	Демографічні тенденції: – міграція кваліфікованих робітників; – диверсифікованість. Висококваліфікована робоча сила: – наукоємні навички	Культура підприємництва: – низькі бар'єри для входу на ринок; – культура прийняття ризику. Галузева концентрація: – баланс / залежності; – концентрація зайнятості; – високий рівень створення доданої вартості.
Технологічна інфраструктура: – інформаційні та комунікаційні технології; – телекомунікації; – Інтернет.		Інтернаціоналізація: – експорт / глобальні продажі; – інвестиції; – бізнес культура; – природа прямих іноземних інвестицій. Інновації: – патенти; – рівень НТР; – науково-дослідні інститути та університети; – зв'язки між компаніями та науково-дослідною діяльністю.
Інфраструктура знань: – освітні заклади. Ступінь якості місцевості: – забезпеченість житлом; – навколишнє середовище; – культурні пам'ятки; – безпека		Управлінський та інституціональний потенціал. Доступність капіталу. Соціалізація. Природа конкуренції

Проведений аналіз щодо визначення факторів регіонального зростання в різних аспектах цього явища дає змогу зробити висновок, що на сьогодні ще не існує закінченого визначеної їх структури та кількості. Різноманітність факторів економічного зростання регіонів обумовлена, як складністю їх визначення, так і специфікою теоретичних та емпіричних досліджень.

Список літератури:

1. Antonescu D. Theoretical approaches of regional development [Electronic resource] / Daniela Antonescu // MPRA Munich Personal Repec Archive. – Mode access : <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/60524>
2. Capello R. Location, regional growth and local development theories / R. Capello // AESTIMUM. – 2011. – № 58. – Р. 1 – 25.
3. Белов А. В. К вопросу о пространственном размещении факторов производства в современной России / А. В. Белов // Пространственная экономика. – 2012. – № 2. – С. 9–28.
4. Ходаков В. Е. Влияние природно-климатических факторов на социально-экономические и производственные системы: монография / Ходаков В. Е., Соколова Н. А., Чёрный С. Г. – Гринь Д.С., 2012 – 354 с.
5. Martin R. A study on the factors of regional competitiveness, a draft final report for the European commission directorate-general regional policy [Electronic resource]/R. Martin.–Mode access:http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/3cr/competitiveness.pdf